

Ứng dụng phương pháp nhập vai và trò chơi trong giảng dạy các lớp tiếng Trung Quốc tại Trường Đào tạo cán bộ Nguyễn Văn Cừ

Nguyễn Hiền Chi*

*ThS, Giảng viên trường Đào tạo cán bộ Nguyễn Văn Cừ tỉnh Quảng Ninh

Received: 2/03/2024; Accepted: 15/03/2024; Published: 2/4/2024

Abstract: It is essential to incorporate role-playing techniques and language games in the instruction of Chinese language, as it has proven to be effective in various educational institutions and language centers. These methods enable learners to fully immerse themselves in the language and experience the daily lives of native speakers. Despite its benefits, teachers often face challenges in creating suitable scenarios, and students may feel reluctant to participate. Hence, it is crucial to conduct research and develop a variety of games that can be utilized in teaching Chinese and other foreign languages.

Keywords: Incorporate role-playing techniques, games, Chinese language, learners

1. Đặt vấn đề

Ngày nay, môn Ngoại ngữ nói chung và tiếng Trung Quốc nói riêng đã chiếm giữ vị trí quan trọng trong nhiều diễn đàn đối ngoại trên thế giới. Giúp chúng ta dễ dàng giao tiếp với người nước ngoài và không gặp trở ngại về ngôn ngữ khi nghiên cứu ở nhiều lĩnh vực khác nhau. Vì thế người học phải thành thạo và lưu loát ở các kỹ năng ngôn ngữ nghe, nói, đọc, viết. Trên cơ sở đúc kết kinh nghiệm của bản thân và của các đồng nghiệp trong nhiều năm giảng dạy tại Trung tâm Ngoại ngữ - Tin học trường Đào tạo cán bộ Nguyễn Văn Cừ và các kiến thức có được qua tài liệu tham khảo, nhằm góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập bộ môn tiếng Trung Quốc hiện nay, tôi xin được tham luận về chuyên đề “**Ứng dụng phương pháp nhập vai và các trò chơi ngôn ngữ trong giảng dạy tiếng Trung Quốc**”

Về phạm vi nghiên cứu: Ứng dụng phương pháp trò chơi và nhập vai trong giảng dạy tiếng Trung Quốc, tập trung vào các tiết dạy tiếng Trung nghe nói cho các lớp tiếng Trung Quốc tại Trung tâm Ngoại ngữ - Tin học của Trường Đào tạo cán bộ Nguyễn Văn Cừ.

Về đối tượng nghiên cứu: Học viên các lớp tiếng Trung Quốc trình độ A1, A2, B1, B2, C1, C2 và các lớp cán bộ theo Quyết định của Tỉnh.

Về mục đích nghiên cứu: Thực hiện dạy và học theo chương trình tiếng Trung Quốc cơ sở được biên soạn theo chủ điểm giao tiếp, coi việc hình thành và phát triển các kỹ năng giao tiếp: Nghe - Nói - Đọc - Viết là mục tiêu cuối cùng của quá trình giảng dạy.

Việc dạy và học môn tiếng Trung Quốc ở Trung tâm Ngoại ngữ - tin học trường ĐTCB Nguyễn Văn Cừ nhằm mục đích giúp cho học viên có khả năng sử dụng tiếng Trung Quốc như một công cụ giao tiếp ở mức độ cơ bản và tương đối thành thạo dưới các hình thức Nghe- Nói - Đọc - Viết, tiến đến việc hình thành năng lực sử dụng tiếng Trung Quốc dễ dàng, có hiệu quả trong giao tiếp thường nhật. Xây dựng lên những tiết dạy sinh động, tạo được sự hứng thú học tập cho học viên, tạo cho học viên sự yêu thích, niềm say mê và học tốt môn tiếng Trung Quốc.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng Ứng dụng phương pháp nhập vai và trò chơi trong giảng dạy các lớp tiếng Trung Quốc tại trường Đào tạo cán bộ Nguyễn Văn Cừ

Hiện nay việc học tiếng Trung Quốc được phổ biến rộng rãi ở các tỉnh có chung đường biên giới với nước bạn Trung Quốc. Nhưng làm thế nào để học tốt tiếng Trung Quốc. Về cơ bản mục tiêu dạy học tiếng Trung Quốc đã có sự thay đổi. Chương trình và giáo trình đa dạng hơn, cập nhật nhiều nội dung mới hơn. Mục đích là giúp học viên nắm được kiến thức và hơn thế nữa là vận dụng được thành thạo trong từng ngữ cảnh ngôn ngữ cụ thể, biến tiếng Trung Quốc thành một công cụ giao tiếp hữu hiệu trong mọi hoàn cảnh và trong thực tế.

Theo học tiếng Trung Quốc tại Trung tâm Ngoại ngữ - Tin học của trường là những học viên ở nhiều lứa tuổi, nhiều địa phương khác nhau. Nhiều học viên đã có một số năm làm quen với môn Ngoại ngữ khi còn ngồi trên ghế nhà trường, khả năng tiếp thu

của các em khá tốt. Tuy nhiên, không ít học viên khả năng tiếp cận ngôn ngữ khác còn hạn chế. Nhiều học viên vừa học vừa làm thêm, nên chỉ học tập trên lớp, về nhà ít có điều kiện ôn bài, giao tiếp, học thêm hay học qua các phương tiện thông tin đại chúng khác nên tiến bộ không nhiều, không ít em phải học đi học lại nhiều lần cùng một trình độ, khả năng học và nhớ rất kém, chưa phát huy được khả năng nghe nói.

Học Ngoại ngữ nói chung và tiếng Trung Quốc nói riêng đòi hỏi phải tạo hứng thú, các trò chơi ngôn ngữ giúp ta dễ dàng thực hiện điều này. Người dạy và học ngoại ngữ không nên nghĩ rằng chơi các trò chơi ngôn ngữ là phí phạm thời gian học tập. Ngay cả với tiếng mẹ đẻ cũng sẽ đạt được những tiến bộ rất nhiều thông qua việc sử dụng các trò chơi ngôn ngữ. Học viên sẽ học ngoại ngữ rất tốt thông qua các trò chơi ngôn ngữ. Các trò chơi ngôn ngữ giúp thay đổi không khí trong tiết học và làm cho các bài học bớt căng thẳng và dễ hiểu hơn, hơn nữa còn giúp người học dễ nhớ và tiếp thu kiến thức một cách trọn vẹn.

Dân gian có câu “Đầu xuôi đuôi lọt”, có lẽ lời dạy này thật sự cần thiết hằng ngày và trong mỗi bài giảng của giáo viên chúng ta nói chung và giáo viên bộ môn tiếng Trung Quốc nói riêng. Vì vậy, trong bài tham luận này, tôi xin trình bày một số kinh nghiệm áp dụng các trò chơi trong một số bài học được lấy trong giáo trình Hán ngữ đối ngoại.

Sau mỗi bài học có kiểm tra đánh giá rút kinh nghiệm về những hình thức thực hiện ở từng tiết học, phân tích ưu điểm sau đó duy trì ưu điểm bổ sung và cải tiến những tồn tại để tiếp tục thử nghiệm ở những bài giảng tiếp theo

Qua nhiều bài giảng, tôi đã lựa chọn và tìm ra những hình thức hay nhất và biến chúng thành kỹ năng giảng dạy của bản thân.

2.2.Sử dụng trò chơi thực hành ngôn ngữ trong giờ học tiếng Trung Quốc

Trò chơi thực hành ngôn ngữ rất có ích đối với học sinh, đặc biệt đối với học sinh học chương trình A1, A2. Chúng giúp chữa lỗi và phát triển các yếu tố ngôn ngữ. Điều đó rất quan trọng đối với học sinh trước khi các em thực hành các kỹ năng giao tiếp. Dưới đây là một số trò chơi thực hành ngôn ngữ.

2.2.1. Trò chơi 1: 看图猜字 Đuổi hình bắt chữ

*Phạm vi áp dụng:

Kiểm tra từ của bài đã học. Thực hành và ôn lại từ vựng, tăng thêm khả năng liên tưởng nhớ từ. Trò chơi này đặc biệt hữu ích cho học sinh mới bắt đầu

học chữ Hán, giúp các em có hứng thú hơn với chữ Hán và có thể nhớ chữ Hán lâu hơn.

*Phương thức tiến hành:

- Chia lớp làm 3 đội

- Giáo viên sử dụng máy chiếu hoặc tivi màn hình lớn chiếu các câu hỏi đồ chữ qua hình ảnh đã được thiết kế trước (khoảng 10 hình ảnh). Ví dụ như: hình ảnh cái mâm ở giữa chiếc cửa ra vào (khi ra khỏi cửa nếu không biết đường thì phải dùng mâm để hỏi, chữ “问” bao gồm 2 bộ ghép thành: bộ môn(cái cửa ra vào) và bộ khẩu (cái mâm); hình ảnh hai cái cây đứng cạnh nhau (bộ mộc nghĩa là cây, 2 cây(biểu thị số nhiều) thì sẽ tạo thành rừng: “林”: rừng, rừng cây)... để cho các đội 60 giây quan sát hình ảnh, liên tưởng đến chữ Hán cần tìm để trả lời.

- Trong 60 giây đội nào trả lời nhanh và đúng thì đội đó được 1 điểm, mỗi đội chỉ được quyền trả lời 01 lần.

- Giáo viên làm trọng tài, ghi điểm và đưa ra gợi ý giúp cho học sinh nhận biết các chữ Hán không đoán được.

- Đội thua phải thực hiện theo yêu cầu của đội thắng như: hát, kể chuyện cười, múa...

2.2.3. Trò chơi 3: 包粽子 Gói bánh chưng

*Phạm vi áp dụng:

Áp dụng cho học viên các lớp trình độ A2 và B1 khi luyện nói và nghe sau phần giảng ngữ pháp. Thực hành sử dụng cấu trúc câu chữ “把”, giúp học viên có thể sử dụng dạng câu này một cách nhuần nhuyễn và chính xác.

*Phương thức tiến hành:

- Chia cả lớp thành 2 nhóm A và B.

- Các nhóm A và B theo sự hướng dẫn của giáo viên lần lượt đảm nhận vai “người bán địa”(người Việt Nam giới thiệu về bánh chưng và cách gói) và vai “người nước ngoài”(tò mò muốn tìm hiểu về một loại bánh ngon không thể thiếu trong ngày tết truyền thống của Việt Nam).

- Nhóm “Người bán địa” giới thiệu và nói cách gói bánh cho nhóm “ người nước ngoài” “gói bánh” bằng các câu chữ “把” và nhóm “người nước ngoài” phải nghe và làm theo. Nếu thực hiện không đúng theo hướng dẫn thì không được tính điểm. Nhóm “người bán địa” nói hoặc giới thiệu không đúng cũng không được tính điểm.

- Giáo viên làm trọng tài ghi điểm cho các nhóm, tổng kết chỉ ra lỗi sai và sửa cho học sinh.

- Giáo viên có thể có những phần thưởng nhỏ cho đội thắng, có thể là 1 vài chiếc kẹo, 1 bài hát...

2.3.4. Sử dụng phương pháp nhập vai trong giờ học tiếng Trung Quốc

* Phạm vi áp dụng:

Đây là một trong những phương pháp được sử dụng nhiều trong các giờ luyện nói bài khóa và bài tập tại các tiếng Trung trình độ A2, B1, B2, C1 và C2.

* Nguồn tài liệu:

Giáo viên có thể khai thác các bức tranh trong phần bài tập để học viên có thể nhập vai vào các nhân vật trong tranh nói về nội dung mà bức tranh đó muốn truyền tải. Có thể cử 2 đến 3 nhóm cùng nhập vai diễn tả nội dung một bức tranh. Như vậy có thể đánh thức được rất nhiều khả năng tiềm ẩn của học viên.

Đối với các tình huống được đưa ra trong sách giáo khoa cũng như vậy. Nhiệm vụ phân vai và đạo diễn, gợi mở cho học viên là vô cùng quan trọng, để có một đoạn kịch hay không thể thiếu người giáo viên. Giáo viên có thể sử dụng PPT chọn hình ảnh hoặc một đoạn video clip để mô tả, giúp các học viên có thể dễ dàng nhập vai hơn.

Ngoài ra, theo cá nhân tôi, những gì sẵn có trong sách là chưa đủ, giáo viên chúng ta cần phải tạo ra nhiều tình huống đời thường, thiết thực hơn nữa để tạo một môi trường ngôn ngữ thật sự cho các học viên được thoải mái thể hiện khả năng ngôn ngữ của mình. Đó chính là những tình huống hoặc những đoạn “kịch” ngắn thực tế, chúng ta gặp hàng ngày để học viên có thể đặt mình vào trong đó một cách tự nhiên nhất. Diễn mà không phải là diễn đó chính là mục tiêu của thủ pháp nhập vai mà các giáo viên dạy ngoại ngữ chúng ta cần làm được cho học viên của mình. Phương pháp này thường được tiến hành sau khi đã giảng dạy xong từ mới, cấu trúc ngữ pháp của bài, chuyển sang phần củng cố kiến thức hoặc để kiểm tra bài cũ, hoặc để khởi động cho một bài học có nội dung mới.

* Phương pháp tiến hành:

- Giáo viên tiến hành phân vai theo các tình huống đặt ra cho từng nhóm trong lớp, mỗi nhóm phụ trách một phân đoạn, có sử dụng hỗ trợ của công nghệ để tạo cảm giác như thật cho học viên: có thể sử dụng ảnh động hoặc đoạn video clip ngắn, sử dụng âm thanh....(phần này giáo viên cần chuẩn bị trước mỗi giờ học)

- Cho học viên chuẩn bị khoảng 5 phút

- Trong quá trình học viên chuẩn bị, giáo viên cần hỗ trợ thêm về ý tưởng cũng như cách để nhập vai

cho giống với cuộc sống đời thường.

- Để từng nhóm lên diễn theo đúng tình huống của nhóm được giao. Giáo viên sửa lỗi, nhận xét riêng cho từng vai diễn cũng như tính logic của cả phân đoạn.

- Giáo viên tổng kết và lấy ý kiến tham khảo của học viên cho phân đoạn có cách xử lý tình huống hay nhất, phân đoạn thể hiện tự nhiên nhất, diễn viên xuất sắc nhất, sau đó có những phần quà nho nhỏ để khuyến khích, động viên học viên.

3. Kết luận

Qua thực tế giảng dạy tại lớp, tôi nhận thấy việc áp dụng đề tài mang lại hiệu quả cao, các em có hứng thú với việc học hơn và qua đó chất lượng giáo dục được cải thiện đáng kể. Việc ứng dụng phương pháp trò chơi và nhập vai trong giảng dạy môn tiếng Trung Quốc không chỉ có tính tích cực đối với giáo viên mà còn rất có hiệu quả đối với học viên.

Đối với giáo viên: Đồ dùng sử dụng trong các trò chơi có giá thành thấp, chỉ cần làm một lần và có thể sử dụng lâu dài. Các hoạt động chơi mà học đã thu hút được sự tham gia hoạt động nhiệt tình của tất cả các đối tượng học sinh trong tiết học. Đây chính là mục đích mà mỗi giáo viên khi đứng lớp đều muốn có được.

Đối với học viên: Thông qua các trò chơi giúp học viên nhớ được chữ Hán lâu, và cảm thấy có hứng thú khi học chữ Hán (Trò chơi “Đuổi hình bắt chữ”). Ngoài việc củng cố tinh thần đồng đội cho học sinh, hoạt động gọi tên (trò chơi “Xây Kim tự tháp”) làm cho học viên ý thức hơn trong việc giúp đỡ các bạn yếu hơn vì nếu bạn không trả lời hoặc viết sai thì cả đội sẽ thua. Đây là điểm thành công nhất trong hoạt động trò chơi này. Các học viên còn được luyện nói, nghe và phản ứng một cách tự nhiên qua các trò chơi (gói bánh chưng, người bạn hẹn là ai, hướng dẫn viên giỏi) hay qua các phân đoạn nhập vai theo nhân vật trong tranh hoặc theo các tình huống rất đời thường sau mỗi bài học. Qua phương pháp giảng dạy tích cực này các học viên sẽ tự tin hơn, lưu loát hơn trong giao tiếp thực tế hàng ngày và trong công việc hiện tại cũng như sau này của họ. Trang bị cho học viên hành trang tiếng Trung một cách thiết thực và có hiệu quả đó chính là mong muốn mà đề tài chúng tôi muốn thực hiện.

Tài liệu tham khảo

[1] Giáo trình Hán ngữ đối ngoại – Đại học ngôn ngữ Bắc Kinh.

[2] “Đối ngoại ngữ教学法”- 徐子亮, 吴仁甫 著.